

ĐỀ THI GIỮA HỌC KÌ 2 – ĐỀ 1**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 11****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. PHÂN ĐỌC HIỂU (3,0 điểm):****Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:**

Tôi từng nói “Tôi tin là mọi thứ sẽ thay đổi”. Sau đó tôi học được rằng, mọi thứ sẽ thay đổi khi chính tôi thay đổi.

Đừng nói: “Nếu có thể thì tôi đã làm rồi” mà hãy hỏi: “Nếu có thể thì tôi sẽ làm”. Đôi khi, việc bạn chọn cái nào không quan trọng. Quan trọng là bạn phải chọn! Bạn không thể tiến lên nếu không chịu đưa ra quyết định.

Chúng ta thường thay đổi bản thân vì một trong hai lý do, niềm cảm hứng hoặc nỗi tuyệt vọng. Nếu không thích hiện tại thì hãy thay đổi nó. Bạn đâu phải là một cái cây.

Một trong những cách tốt nhất để bắt đầu thay đổi cuộc đời là làm bất cứ điều gì ở danh sách “Tôi nên làm” trong tâm trí bạn.

Mọi dạng thức sống đều nỗ lực vươn tới cực hạn ngoại trừ con người. Một cái cây sẽ mọc cao đến chùng nào? Cao đến hết mức có thể. Trong khi đó con người lại được trao đặc quyền chọn lựa. Bạn có thể chọn là tất cả hoặc ít hơn.

Vậy sao không nỗ lực đến cực hạn trước các thách thức và xem mình có thể làm được gì?

Đôi khi quá trình quyết định giống như một cuộc chiến nội tâm.

Đích đến thì không thể thay đổi sau một đêm nhưng hướng đi đến đó thì có thể đây!

Sự thiếu quyết đoán là kẻ đánh cắp những cơ hội.

(Thay đổi/lựa chọn/quyết định, Jim Rohn, *Triết lý cuộc đời*, NXB Lao động)

Câu 1: Theo tác giả, một trong những cách tốt nhất để bắt đầu thay đổi cuộc đời là gì?

Câu 2: Vì sao tác giả lại cho rằng chúng ta nên nỗ lực đến cực hạn trước các thách thức?

Câu 3: Theo anh/chị, vì sao quá trình quyết định giống như một cuộc chiến nội tâm?

Câu 4: Anh/chị có đồng tình với quan điểm: mọi thứ chỉ thay đổi khi chính tôi thay đổi không? Vì sao?

II. PHẦN LÀM VĂN: (7,0 điểm):

Câu 1: Từ văn bản thuộc phần đọc hiểu, hãy viết đoạn văn khoảng 200 chữ trình bày suy nghĩ của anh/chị về ý nghĩa của sự nỗ lực của con người trong hành trình đến thành công.

Câu 2: Cảm nhận của anh/chị về bài thơ *Chiều tối* của Hồ Chí Minh

Đáp án đề 1

I. PHẦN ĐỌC HIỂU

Câu 1:

- Một trong những cách tốt nhất để thay đổi cuộc đời là làm bất cứ điều gì xuất hiện trong danh sách “Tôi nên làm”

Câu 2:

- Chúng ta nên nỗ lực đến cực hạn trước các thách thức vì con người chúng ta được trao đặc quyền chọn lựa. Bạn có thể chọn là tất cả hoặc ít hơn.

Câu 3:

- Quá trình quyết định giống như một cuộc chiến nội tâm vì có những lựa chọn rất dễ đưa ra quyết định nhưng cũng có những lựa chọn không dễ đưa ra quyết định; để đưa ra được quyết định của mình, chúng ta phải nghiền ngẫm thật kỹ vấn đề, cân nhắc kết quả có thể đạt được khi quyết định được thực hiện.

Câu 4:

- Đồng tình với ý kiến “Mọi thứ chỉ thay đổi khi chính tôi thay đổi”.

- Vì: Nếu chúng ta không thay đổi trong (cảm xúc, nhận thức, hành động) thì mọi thứ khác có thay đổi cũng chẳng khiến ta thay đổi được.

II. PHẦN LÀM VĂN

Câu 1:

* Giải thích

- Sự nỗ lực: ý chí, bản lĩnh, lòng quyết tâm, ý chí vươn lên trong cuộc sống

- Người có ý chí, nỗ lực là người có sức sống mạnh mẽ, dám đương đầu với mọi khó khăn thử thách, kiên trì quyết tâm vượt khó để vươn lên, khắc phục hoàn cảnh để đi đến thành công.

* Phân tích:

- Sự nỗ lực xuất phát và được rèn luyện từ gian khổ của cuộc sống.

- Biểu hiện của sự nỗ lực:

+ Người nỗ lực sẽ không khuất phục trước số phận

+ Luôn biết khắc phục hoàn cảnh bằng cách tự lao động, mưu sinh, vừa học vừa làm, tự mở cho mình con đường đi đến tương lai tốt đẹp.

+ Những người bị bệnh hiểm nghèo hoặc bị khiếm khuyết thân thể: cố gắng tự chăm sóc bản thân, cố gắng tập luyện, làm những việc có ích,...

- Vai trò, ý nghĩa của sự nỗ lực trong cuộc sống:

+ Nỗ lực giúp con người đối chọi với khó khăn, vượt qua thử thách của cuộc sống một cách dễ dàng hơn.

+ Có niềm tin vào bản thân, tinh thần lạc quan để theo đuổi mục đích, lý tưởng sống.

+ Thay đổi hoàn cảnh số phận, cuộc sống có ích, có ý nghĩa hơn.

+ Người có nỗ lực, ý chí sẽ là tấm gương, đồng thời tạo được niềm tin ở mọi người.

- Bàn luận, mở rộng:

+ Phê phán lối sống tiêu cực

- Liên hệ bản thân

Câu 2:

1. Mở bài

- Giới thiệu tác giả Hồ Chí Minh

- Giới thiệu chung về tác phẩm *Chiều tối*

2. Thân bài

a. Hai câu thơ đầu

Phiên âm:

Quyện điều quy lâm tâm túc thụ,

Cô vân mạn mạn độ thiên không;

Dịch thơ:

Chim mới về rừng tìm chốn ngủ

Chòm mây trôi nhẹ giữa tầng không;

- Không gian: núi rừng rộng lớn

→ Làm nổi bật sự lẻ loi, cô đơn của con người, cảnh vật

- Thời gian: Chiều tối – thời khắc cuối cùng của một ngày

→ Mỏi mệt, cần được nghỉ ngơi

- Điểm nhìn: Từ dưới lên cao

→ Phong thái ung dung, lạc quan của tác giả.

- Cảnh vật: Sự xuất hiện của hai hình ảnh mây và cánh chim. Hình ảnh cánh chim và mây là hình ảnh quen thuộc trong thơ cổ điển: “Chúng điểu cao phi tận/ Cô vân độc khứ nhàn” (Lý Bạch)

+ "Chim mới": Biểu tượng cho buổi chiều tà → cảm nhận từ trạng thái bên trong của sự vật.

+ "Chòm mây": Cô đơn, đang trôi chậm chậm giữa bầu trời bao la.

- So với bản phiên âm:

+ “Cô vân” dịch thành “chòm mây”

→ Dịch chưa sát, bản dịch làm mất đi tính chất cô độc, lẻ loi của áng mây trên bầu trời.

+ “mạn mạn” dịch thành “trôi nhẹ”

→ Chưa thấy được tư thế chậm chạp gợi vẻ ẻo oải, lững lờ không muốn trôi của áng mây.

*** Nghệ thuật:**

- Nghệ thuật lấy động tả tĩnh (chim bay, mây trôi) làm nổi bật vẻ tĩnh lặng của bầu trời lúc chiều muộn

- Bút pháp chấm phá tinh tế tạo ra câu thơ nhiều tầng nghĩa, mở ra nhiều kiểu liên tưởng trong tâm tư người đọc.

- Bút pháp tả cảnh ngụ tình, cảnh vật thiên nhiên dường như cũng cùng tâm trạng với người tù. Phác họa cánh chim mệt mỏi sau một ngày kiếm ăn giờ đang về rừng tìm chốn đậu, hình ảnh đó gợi ta nhớ tới một người tù bị cùm xích, bị giải suốt một ngày ròng rã đương khao khát chốn nghỉ ngơi yên bình. Thêm nữa, chi tiết chòm mây cô đơn giữa một không gian vắng vẻ... rất tương ứng với cảnh ngộ của chủ thể trữ tình chưa biết dừng lại, hay tới nhà lao nào. Cánh chim, chòm mây vừa là đối tượng của niềm thương cảm vừa là biểu hiện bên ngoài của nỗi buồn trong lòng người tù trên con đường đầy ải

→ **Tiểu kết:** Bức tranh thiên nhiên lúc chiều tối thật đẹp và khoáng đãng mang đậm màu sắc cổ điển.

b. Hai câu thơ cuối

Phiên âm:

Sơn thôn thiếu nữ ma bao túc,

Bao túc ma hoàn, lô dĩ hồng.

Dịch thơ:

Cô em xóm núi xay ngô tối,

Xay hết lò than đã rực hồng

- Hai câu thơ cuối có sự chuyển đổi của tứ thơ:

+ Điểm nhìn: từ cao chuyển về thấp

+ Thời gian: chiều muộn sang tối.

+ Không gian: rộng (núi rừng) sang hẹp (xóm núi).

+ Hình ảnh: thiên nhiên → con người lao động.

→ Hình ảnh con người lao động xay ngô với vẻ đẹp mộc mạc, khỏe khoắn trở thành trung tâm của bức tranh.

- Điệp vòng: “ma bao túc” – “bao túc ma”:

→ Diễn tả vòng quay của chiếc cối xay ngô, nhịp điệu lao động hăng say, vòng quay của thời gian, không gian.

- So với bản phiên âm:

+ Chữ “thiếu nữ” dịch thành “cô em” chưa thật phù hợp.

+ Dịch thừa chữ “tôi” → làm mất sự kín đáo, hàm súc của ý thơ “ý tại ngôn ngoại”.

- Chữ “hồng” được xem là nhãn tự của bài thơ, nơi hội tụ ánh sáng, sự ấm áp và cả ý nghĩa toàn bài thơ:

+ “hồng” - của ánh lửa lò than hiện thực nơi cô gái đang xay ngô

+ “hồng” - màu hồng của ngọn lửa cách mạng luôn thôi thúc Bác không bỏ cuộc;

+ “hồng” – màu hồng của niềm tin tưởng, sự lạc quan luôn cháy trong tim Bác.

→ Chữ “hồng” rực sáng cả bài thơ vừa làm cho bức tranh chiều tối trở nên sáng hơn vừa sưởi ấm người tù thi sĩ trên con đường giải lao lạnh lẽo, cô đơn. Ánh sáng lò lửa nhỏ không chỉ sưởi ấm tâm hồn Bác lúc bị lưu đày, mà còn có tác dụng nhóm lên trong lòng người đọc niềm tin bền bỉ vào cuộc sống.

* Về đẹp tâm hồn tác giả

+ Lạc quan, yêu đời

+ Yêu lao động

+ Ý chí, nghị lực phi thường;

+ Tình yêu thương nhân dân, nâng niu tất cả chỉ quên mình

→ **Tiểu kết:**

Bằng thủ pháp điệp vòng, lấy sáng tả tối, tác giả cho ta thấy bức tranh lao động hiện ra thật gân gỏi. Tác giả quên đi cảnh ngộ của mình để đồng cảm với nỗi vất vả, niềm vui nho nhỏ của người lao động.

3. Kết bài

- Khái quát giá trị nội dung và giá trị nghệ thuật của tác phẩm

Loigiaihay.com

Loigiaihay.com

Loigiaihay.com

Loigiai

Loigiaihay.com

Loigiaihay.com

Loigiaiha

Loigiaihay.com